

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 142

van **LUDWIG VANDENHOVE**

datum: 3 december 2020

aan **MATTHIAS DIEPENDAELE**

VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

Intergemeentelijke onroerendergoeddiensten (IOED's) - Toekomstige financiering

De Vlaamse overheid kijkt steeds vaker naar de lokale besturen voor het voeren en uitvoeren van het onroerendergoedbeleid. In zijn beleidsnota 2019-2024 stelt de minister dat lokale besturen goed geplaatst zijn om mee een doordacht en gedragen beleid te voeren. De Vlaamse overheid stimuleert de ontwikkeling van een lokaal onroerendergoedbeleid enerzijds door steden en gemeenten de mogelijkheid te bieden om 'erkende onroerendergoedgemeente' te worden. Anderzijds kunnen Vlaamse gemeenten een 'erkende intergemeentelijke onroerendergoeddienst' oprichten. Lokale besturen engageren zich ook massaal in de uitvoering van het onroerendergoedbeleid. Inmiddels hebben al 22 lokale besturen een erkenning gevraagd als onroerendergoedgemeente. 208 steden en gemeenten, zo'n 70% van de lokale besturen, hebben zich aangesloten bij een IOED. Samen met de aanwezige erfgoedgemeenschappen nemen de IOED's diverse lokale en regionale initiatieven. Zo werden de afgelopen twee jaar al 507 publieksinitiatieven gerealiseerd.

In de sector van de IOED's is er recentelijk nogal wat ongerustheid omtrent de plotse koerswijziging die de minister lijkt in te zetten op het vlak van financiering, en dat zonder overleg. In de nota die de minister op de [Ministerraad van 28 oktober 2020](#) heeft voorgesteld in het kader van de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) bij de begrotingsopmaak 2021, valt immers het volgende te lezen:

"De erkende intergemeentelijke onroerendergoeddiensten (IOED) blijven een belangrijke speler in het lokale onroerendergoedveld, en kunnen ook voor erkende onroerendergoedgemeenten een ondersteunende rol (blijven) opnemen. De jaarlijkse subsidie die Vlaanderen vandaag aanbiedt wordt vervangen door een opstartsubsidie. IOED's moeten daarna in staat zijn verder te werken met bijdragen van de leden, projectmatige financiering, bijdrage voor geleverde diensten... Bij de verdere uitwerking daarvan wordt ook rekening gehouden met de regiovorming en de afbakening van referentieregio's."

Daaruit blijkt dat de jaarlijkse subsidiëring van de IOED's, bestaande uit een jaarlijkse basissubsidie en de bijkomende premie, vervangen zal worden door een eenmalige opstartsubsidie. Voor het overige zou er gerekend moeten worden op bijdragen van de leden, projectmatige financiering en bijdrage voor geleverde diensten.

1. Is bovenvermelde vaststelling correct, met name dat de bestaande subsidies volledig worden vervangen door een eenmalige opstartsubsidie? Zo ja, hoe zal die regeling worden geïmplementeerd en wanneer gaat ze in?
2. Gedurende welke periode wordt in de aangekondigde opstartsubsidie voorzien? Eén jaar of langer?
3. Deze koerswijziging werd doorgevoerd zonder enig overleg met de sector.
Plant de minister daarover alsnog met de sector te overleggen?
4. In het kader van de begrotingsbespreking maakte de minister gewag van een visienota over de toekomst van de IOED's en de erkende onroerendergoedgemeenten.
Is die visienota al beschikbaar voor het parlement? Binnen welke termijn kan de visienota worden verwacht?
5. De IOED's halen nu heel wat projectmiddelen binnen, maar dat gaat hoofdzakelijk over investeringsmiddelen, niet over personeel. Heel wat gemeenten dragen nu al bij in de werkingskosten van IOED's. In de praktijk zullen de geplande besparingen vanuit Vlaanderen tot gevolg hebben dat de gemeentebesturen ook dat verlies moeten opvangen.
Hoe ziet de minister de operationele werking van de IOED's na het wegvallen van de jaarlijkse subsidies?
6. De minister stelt dat er een shift zal plaatsvinden in de financiering van de IOED's naar de erkende onroerendergoedgemeenten.
Over welk bedrag gaat het? Hoe zal de financiering van de onroerendergoedgemeenten gebeuren?

ANTWOORD

op vraag nr. 142 van 3 december 2020

van **LUDWIG VANDENHOVE**

1. De Visienota Lokaal Onroerenderfgoedbeleid waar u in uw vraag naar verwijst is een document in opmaak. Ik kan u dus nog niet definitief meegeven wat daaruit zal komen.

De piste die tot nu toe het meest concreet lijkt is dat we inderdaad de financiering van IOED's, na een opstartfase, grotendeels doorschuiven naar de betrokken lokale besturen. Ik wil af van het systeem van een forfaitaire bijdrage waar te weinig verantwoordelijkheid aan gekoppeld is van de lokale besturen. Daarom beoog ik een systeem uit te werken waarbij de IOEDs financieel aangemoedigd worden om extra taken op te nemen en zich ten volle in te zetten op schaalvergroting zoals ook voorzien wordt met het traject van collega Somers inzake de regiovorming.

De inwerkingtreding van de uiteindelijke nieuwe regeling voorzie ik op 1 januari 2023. Dat heeft te maken met afstemming met de BBC.

2. Ik ga ervan uit dat twee tot maximaal drie jaar moet volstaan voor een IOED om een degelijke organisatiestructuur op poten te zetten, en alle lokale besturen die lid zijn van de IOED te overtuigen van de meerwaarde. Op die manier stemt het initiatief zich ook af op de BBC-timing.
3. De koerswijziging is zoals al aangegeven geen voldongen feit. Tijdens de voorbereiding van de visienota werden tal van belanghebbenden geconsulteerd (VVSG, NOE, verschillende intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten, onroerend erfgoedgemeenten, lokale besturen die niet actief zijn in een IOED of OEG,...). Op 20 november had ik een persoonlijk overleg met vertegenwoordigers van NOE, het netwerk van IOED's en onroerenderfgoedgemeenten. En in december 2020 heeft mijn administratie nog verschillende gesprekken gehad met het NOE. Het NOE begrijpt nu beter de globale redenering achter de Visienota en zal mij in de loop van januari zijn voorstellen en bedenkingen bezorgen, die rekening houden met mijn bezorgdheden.
4. De Visienota Lokaal Onroerenderfgoedbeleid is nog in opmaak. Ik hoop deze in februari aan de Vlaamse regering voor te kunnen leggen.
5. Om deze vraag te beantwoorden moeten we eerst en vooral de link leggen met het project Regiovorming, dat onder meer een versterking van de bestuurskracht van lokale besturen en intergemeentelijke samenwerking voorziet. Dat is wat mij betreft ook noodzakelijk wanneer het gaat over IOED's. Daar zitten we nog met te kleine IOED's. De bijdrage van lokale besturen is soms ook te beperkt. De huidige versie van de Visienota stelt daarom een gerichte schaalvergroting van IOED's voorop. Dat biedt een gezondere basis om dingen aan te pakken – ook financieel. Bovendien moeten gemeenten die lid zijn zich ook concreet engageren. Dat is nu te vrijblijvend.

Verder is het zo dat we erkende onroerenderfgoedgemeenten in de toekomst ook financieel willen ondersteunen. Voor die gemeenten wordt het dan budgettair minder moeilijk om een IOED te ondersteunen – zij kunnen een deel van het geld dat ze van Vlaanderen krijgen daarvoor aanspreken. Wanneer zij de IOED inschakelen om bepaalde taken voor hen uit te voeren of voor te bereiden lijkt het mij logisch dat ze de IOED daar dan ook correct voor vergoeden, bovenop hun jaarlijkse bijdrage.

6. De concrete details van de financiering moeten nog uitgewerkt worden.